

per (finner) i Trollheimen eller Orkdalsfjellene i gammel tid — f. eks. stedsnavn som har noget med finner eller lapper å gjøre — så vilde det være av interesse å få det oplyst.

Kristian Nissen.

NEÅDALEN OG NEÅDALSSSTIGEN

EN PREKTIG RUTE I TROLLHEIMEN, SOM DESSVERRE
ER STENGT

AV REDAKSJONSSEKRETÆR HARALD LANGHELLE

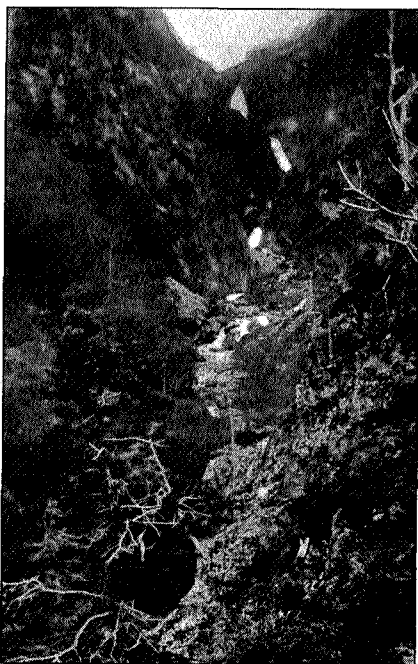
Det er igrunnen synd at en av de interessanteste ruter i Trollheimen skal være stengt; nemlig ruten gjennom Neådalen. Få ruter byr på vakrere partier, og få ruter byr på en mere spennende tur enn nedstigningen fra Neådalen til Kårvatn.

Når man står på høiden ved Sprikletjernene, går ruten til Neådalen omtrent rett mot vest gjennom lett lende på sydsiden av tjernene. Ved vestre ende av tjernene har man Neådalspiggen snøklædd og kneisende på høire hånd, og bakenfor den løfter Neådalssnota sig iværet. Ville, forrevne dalfører stikker inn mellom fjellene og lokker til en bestigning av Neådalspiggen og Neådalssnota, som det antagelig ikke vil være så forferdelig vanskelig å komme op på fra denne kant. Men det får være til en annen gang.

Nu går veien opover mot høidedraget i vest. Ser man sig tilbake når man er kommet op på høiden, har man en storslagen utsikt over dalføret med Sprikletjernene mot Storlifjell, Mellemfjellet og hele fjellrekken på østsiden av Føldalen. Og foran sig ser man en fjellkjede stige rett iværet, som om den vilde stenge for all videre fremkomst. Skal man over den, eller er der kanskje et smutthull ut, som man ikke kan se herfra? Tiden vil vise det.

Så opdager man et dalføre som svinger ut mot nordvest. Det er Neådalen. En rund gryte omgitt av bratte fjell på alle kanter. Der er flatt i dalbunnen, og elvens sølvbånd blinker snart på den ene side, snart på den annen side, efter som den kroker

sig frem gjennom dalen. Langt nede i grytens nederste ende ligger Neådalsvannet og blinker i eftermiddagssolen. Vestenfor vannet stiger der op et høidedrag der veien går over Knobben, Kvanjolfjell, Neådalsnota, Neådalspiggen, Gammelseterfjell og Neådalsfjellet, det er kjempene som holder vakt rundt Neådalen. Og over Neådalsfjellet skimter man Tohattens karakteristiske profil. — Stautere livvakt enn Neådalen kan ingen ha!

Neådalsstigen.

Selve dalen er flat og vakker med utmerkede telt-plasser. Og Neådalsvannet er rikt på fisk, riktig stor og fin fisk også. Det vilde være et paradys til å slå teltleir i for noen dager. Men ingen rose uten torner, og intet paradys uten slange. Neådalen har dessverre sin slange. Den består i dette tilfelle av svære oksedrifter som beiter her om sommeren. Og en flokk på 50—60 halvville okser er sandelig ikke bare moro å komme ut for.

Neådalen benyttes nemlig som oksehavn for praktisk talt hele Nordmøre. Ok-sene går i havn heroppe hele sommeren. Det må være en ideell oksehavn. Fjellene gjerder den inn på alle kan-

ter, så når man først har sluppet oksene inn i dalen, og stengt igjen det smale skaret som driftene føres inn gjennom, så behøver man ikke å være redd for at de skal stikke av. De må nok pent bli i dalen til man henter dem igjen.

At Neådalen er oksehavn er årsaken til at vardingen er fjernet og at veien gjennom Neådalen er stengt som turistvei. Sett ut fra en fjellvandrers synspunkt så er dette beklagelig, men på

den annen side kan man ikke forlange at de prektige havnegangene ikke skal bli utnyttet av hensyn til noen få fjellvandrere som vilde reke gjennom dalen om sommeren.

Som det nu er, kan det ikke tilrådes å legge veien gjennom Neådalen, hvor interessant den enn er. Det er ikke bare moro å springe for livet med tung sekk på ryggen og en beljende okseflokk etter sig. Senere, når man ser tilbake på en slik opplevelse, kan man nok kanskje synes at det var moro, men man er ikke fullt så høi i hatten den tid kappspranget finner sted.

Umulig å komme gjennom dalen er det dog ikke. Man kan klare det uten større risiko, hvis man ikke går ned i selve dalen, men holder sig til urene i skråningen på nordsiden. Man tar sig frem langs skråningen, helt til man er kommet næsten ned til Neådalsvannets øvre ende. Etter å ha overbevist sig om at farvannet er klart, setter man tyvers over dalen, vader over elven og tar op skråningen på sydvestsiden av dalen. Der kan man, om det blir nødvendig, ta sig frem gjennom urene i skråningen. Og der er man sikker på at oksene ikke kommer frem.

Efter å ha passert et mindre høidedrag kommer man til den gamle Neådalsseter. Den er nedlagt for lang tid siden. Bare murene står igjen og viser hvor den lå. Det blev vel for strevsomt å setre heroppe, så vanskelig som det er å komme sig både op og ned.

Nu begynner den vanskeligste, men også den mest interessante del av turen, nemlig nedstigningen gjennom Neådalsstigen. En gammel lapp, som jeg traff øverst i Foldalen, og som jeg spurte ut om veien, svarte:

«Han æ litt pratt den veien ja. Do ska ikkje være klein i hauge om do skal gange Neådalsstigen».

Det er ikke noe dalføre som fører fra høiden og ned til Kårvatn. Det er bare en trang kløft i fjellet. På høire hånd har man elven, som kaster sig fra avsats til avsats, foss i foss hele veien. Stundom kan man ikke engang se fossen, for den har gravet sig inn i fjellet. Man hører bare duren og ser fossedrevet som stiger tilværs. Stien er smal og lurert sig frem gjennom en bratt skråning. Over en henger fjellet utover, og rett under skummer fossen. Det gjelder å se sig for hvor man setter bena,

og det gjelder å hugge tak med venstre hånd i bregner og stein og hvad der ellers er å holde sig i. Kommer man først på glid her, så har man gjort sin siste reis. Den reisen går lukkt i fossen med en gang.

Om noen vil ta denne turen, må det derfor på det innstendigste tilrådes å starte så tidlig at man kommer ned Neådalsstigen i dagslys. Der er sleipt og glatt av fossedrevet, regner det litt blir det enda verre på grunn av bekkesikl fra fjellet. For ukjente folk å ta ned Neådalsstigen i mørke er overlagt selvmord. Selv for kjente folk tenker jeg det kan være vanskelig nok.

Man bør regne med at der går et par timer på nedstigningen, og er det begynt å skumre når man kommer til det nederste vannet i Neådalen, så er det bedre å slå leir der for natten enn å forsøke på å forsere Neådalsstigen i halvmørke, med tung pakning.

I den nedre del utvider kløfter sig. Den blir bredere. Stubber etter gamle kjempefuruer står og griner og viser at engang har det vært storskog her. Blåbær og tyttebær er her nok av, så farten blir ikke alltid så stor. Og utsikten vestover er vidunderlig. Det sinker en nok litt i farten det også.

Når man vel er kommet ned i dalbunnen og ser opover og tenker på at det var gjennom denne kløften man kom ned, da har man lyst til å si som dansken sa:

«Nai, det er skam løin!»

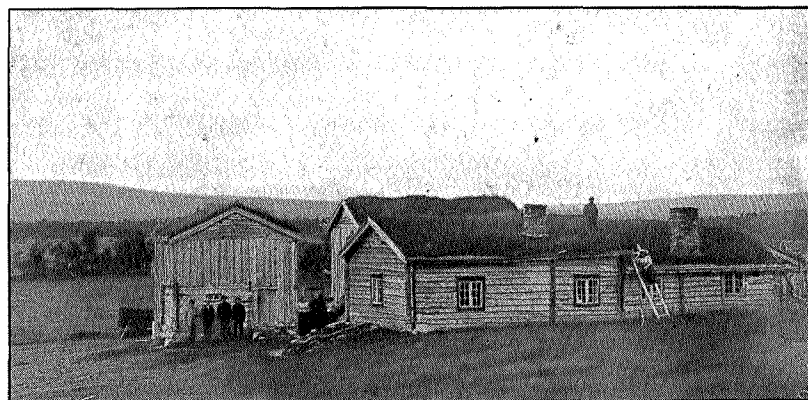
Da først ser man hvor vilt det i virkeligheten er gjennom Neådalsstigen.

Efter at man har nådd dalbunnen er det bare en kort marsj til Kårvatn, hvor både hus og stell er utmerket på enhver måte.

Vil man så ta fra Kårvatn over til Trollheimshytta, kan man legge veien gjennom Nøstådalen. Opstigningen fra Kårvatn er litt tung, men siden er det lett å gå. Et vakkert og vilt dalføre, hvor man får se både Neådalsnota, Sadlen og Snota fra «baksiden».

Også det er en tur som man aldri angrer på.

Harald Langhelle.

Nedalen (1895).

NEDALEN GÅRDS HISTORIE

AV OLA STUGUDAL

I gårdsbruket Nedalens historie har den mann — og kone med forresten — hvis billede medfølger disse linjer, uten prut retten til å innta den bredeste plass. Nedalen gårds historie er denne manns livshistorie. Et liv man på dette område neppe kan finne make til i våre dager. Her har man et typisk eksempel på, hvad nøisomhet, en fast vilje og et uryggelig pågangsmot til å bygge sin egen heim kan drive det til — og dette 700 meter over havet langt inne i ville fjellet. 2 mil til nærmeste bebyggelse og næsten 4 mil til vei.

Nedalen — eller Neøiene som stedet da het — blev i 1801 som statsalmenning kjøpt av et par bønder på Stugudal av rentekammeret i Trondhjem. Samtidig blev all den øvrige statsalmenning i Tydal opkjøpt av de bruksberettigede bønder. Neøiene blev av kjøperne fortsatt brukt som slåtteland og for den enes vedkommende også til litt seterbruk. Som slåtteland var Neøien førsteklasses.

I 1863 kjøptes Nedalen av to brødre fra Hitterdalen i Røros, Kristen og Jon Jørgensen Førriisvoll. Jon, som var den yngste,